

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 6 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătinându-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția: Str. Iernii 11. — Administrația: Str. Cîșnădiei 3.

Se prenumără și la poste și la librării.

În Bucuresci

primesce abonamente D. C. Pascu, Str. Lipscani 35.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază.

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

La
Abonament lunar

pentru Iunie st. v.

— cu prețurile din capul foi —
invită

Administrațiunea ziarului „TRIBUNA“.

Sibiu, 26 Maiu st. v.

Se dă că oamenii mănâncă și beau ca să trăiască.

Se dă. Și i-s-ar pără omului, că altfel nici că se poate.

Și totuși se poate. Pentru-că am vădut de atâtea-ori, că oamenii mai mănâncă și beau și pentru-ca — se facă politică.

Să nu mergem departe înapoi, cântând probe. Într'un timp relativ scurt, care se începe cu întâlnirea din urmă a monarhilor la Berlin, ni-se prezintă probe destule. Mese diplomatice și bancheturi strălucite au avut loc cu deosebire la Berlin, la Peterhof, la care de sigur nu foamea a întrunit pe participanți.

Despre toate acestea, dacă publicul se interesează, vedem că tînta interesului nu este nici îndreptată, dar' nici nu se oprește la întrebarea, dacă s'a mîncat și s'a beut și ce s'a mîncat și ce s'a beut la acele mese strălucite. Publicul, ca totdeauna la astfel de ocazii, se interesează de ceea-ce s'a vorbit și de cine s'a vorbit.

Ea' dacă publicul este deprins a se interesa în chipul acesta de mesele diplomatice, de bancheturile și de intrunirile unde mîncarea și beutura servesc numai de pretext, de sigur, că și cei care arangiază astfel de petreceri, nu le fac fără de intențiunea de a vorbi publicului, de a vorbi lucruri, care în chipul acesta li-se pare că e mai convenabil a le aduce la cunoștința publică.

Am indigetat la Berlin și la Peterhof. Și n'am făcut fără cuvînt indigetarea aceasta, pentru-că scim cu toții, că despre ceea-ce s'a vorbit la mesele din cele două localități foarte importante, lumea politică întreagă a luat notiță serioasă. Comentarele nici acum încă nu s'au sfîrșit.

Dar' fiindcă e vorba de bancheturi, ar fi păcat, dacă am scăpa din vedere unul, cu care presa europeană nu s'a ocupat, sau de s'a și ocupat, foarte puțin și în sferă mai îngustă. Pe noi și pe publicul nostru acesta ne interesează mai mult decât mesele din capitala Germaniei și din castelul împăratului Rusiei.

Înainte însă de a veni la banchetul, care deosebit ne interesează, fie-ne permisă o mică digresiune.

Până Napoleon al III-lea era mare și tare, era obiceiul, ca la anul nou, cu ocaziunea recepțiunii corpului diplomatic, să prorocească, dacă în anul ce se începea are să fie „vreme bună“ politică sau ba. Toată lumea aștepta cu nerăbdare să citească scirile despre ceea-ce împăratul Francezilor a vorbit în ziua de anul nou.

Desastrele dela 1870 și 1871 pentru Franța au făcut, ca oracolul acesta să amuțească. Însă publicul cel mare era dat acum, ca la anul nou să fie informat despre vremea politică, cel puțin pe un an înainte. Ca să-și stîmperă curiozitatea aceasta, fără să-și fie arogat cineva privilegiul de oracol, publicul s'a îndreptat cu atențiunea sa spre Berlin. Întru cât a fost satisfăcut, întru cât nu, este altă întrebare. Destul, că publicul cel mare și-a păstrat obiceiul.

Fie că exemplele trag, fie că s'a simțit trebuința, pe care noi n'am putut-o încă constata, destul, că dela 1875 încocoare în Budapesta s'a deschis un oracol nou. Domnul Tisza, deși în pozițiune mai inferioară decât fostul împărat al Francezilor și împărații Germaniei, în fiecare an la anul nou se înalță pe tripodul pythic și prorocește.

Cetitorii ne vor excuza, dacă am digreșat. Trebuie se facem digresiune pentru-că numai în chipul acesta sîntem în poziție de a pune în adevărata lumină cele-ce au să urmeze.

Făcurem mențiune de bancheturi și am adaus numai decât, că ar fi păcat, ca unul, de care a fost mai puțin vorbă, să fie scăpat din vedere. Acesta este banchetul, pe care nu l'am numit, dar' deși nu l'am numit, credem, că cetitorii vor fi ghiciți, că vorba este de banchetul partidului „liberal“ din insula Margaretei, care a urmat curînd după cel cu toastul cel vestit al Țarului.

Dacă în Budapesta există deprinderea de a mînuși la anul nou pe unii dintre monarhi, se putea oare, ca după-ce împăratul Germaniei, regele Italiei, Țarul Rusiei, s'au pronunțat la câte o masă diplomatică, să nu vină și domnul Tisza cu un banchet, de unde să vorbească și dinsul *urbi et orbi*?

De unde să se poată? Unde ar fi rămas prestigiul „națiunii“ maghiare?

Se va pără cuiva, că avem intențiunea de a detrage din valoarea banchetului din insula Margaretei. Nimic mai puțin decât aceasta.

Noi tocmai din contră ne vom da silința a-i da valoarea cuvenită.

Aceasta însă am crezut a nu o putea face mai bine, decât căutându-i o tovarășie, de care banchetul din insula Margaretei a se sfîșii nu se poată.

Dintre mesele câte s'au făcut renumite prin discursuri, banchetul dlui Tisza are cea mai multă asemănare cu masa dela Peterhof.

Și aici trebuie să observăm numai decât de nou, că noi pe ceea-ce s'a vorbit punem prețul, și nu pe ce s'a mîncat și beut, despre ce dealtmintrelea nici cunoștință nu avem.

Dar' cu cel din Peterhof! Pentru-că a binevoit Țarul a dăce, că dintre toți potenții europeni nici-unul nu-i este atât de credincios ca principele din Montenegro.

Principele de Montenegro, care abia dispune de două-sute de mii de supuși și a cărui țară cu puțin va fi mai mare decât comitatul Hunedoarei, trăese așa dîcînd din grația Țarului rusesc. Țarul subvenționează familia princiară, Țarul și crește familia.

Dacă și un astfel de potentat i-ar întoarce Țarului spatele, ar fi de tot rău pentru dînsul.

Și dl Tisza a binevoit a dăce la banchetul din insula Margaretei, că în nimenia din țările ungurești nu are atîta încredere ca în partidul „liberal“.

Comparațiunea dintre Țar și dl Tisza e de minune.

Cui are partidul „liberal“ să mulțumească că există pe lume, dacă nu dlui Tisza. Numai până crează partidul, cât nu trebuie să jertfească. Dar' apoi susținerea cât îi este de scumpă. Căci după-ce în timpul alegerilor pune toate aparatele de funcționari în mișcare, ca să-i aleagă partidului votanți, cheltuește bani scumpi și rischează și sânge pentru partid, tot dl Tisza în parlament trebuie să-l aperse cu dialectica sa de atacurile opozițiunii. Membrii partidului „liberal“, cu puține excepțiuni, abia sînt în stare să-și casce gura pentru un „igen“ sau „nem“ la votare. Ei nu vorbesc decât la bancheturi, ca să-și înalțe la cer pe protectorul și stăpînul lor.

Dacă și acestia ar părăsi pe dl Tisza, ar fi rău, rău de tot pentru dl Tisza.

Recunoștință dar' deoparte, recunoștință de ceealaltă, și până cînd este aceasta și i-se poate da expresiune la o masă diplomatică sau la un banchet, și mese diplomatice și banchetului nu li-se poate nega orice valoare.

Însă în asemenea situațiuni cu ce se aleg țările? Aici e cestiunea.

Cu încrederea, care după noi are să valoreze foarte puțin, cînd nu se întinde din sfera ei-lui nici depărtare

de un milimetru, nu vor merge departe nici Țarul, nici domnul Tisza. Pentru-că și unul și altul numai în ei înșiși au încredere, cînd încrederea lor este termurită numai prelungă indiviții dependenți până și cu existența.

E trist, cînd nici ceea-ce se enunță la mese diplomatice, unde fiind mîncare și beutură, trebuie să fie și veselie, nu poate duce la alte concluziuni. Vina însă este a acelora, care își întocmesc astfel trebile, încît în loc să apropie, îndepărtează încrederea dela dînsii.

Țarul și Tisza au spus dela înălțimea meselor diplomatice adevăruri mari, însă nu în favorul lor.

Încă odată maghiarismul.

Am ajuns la adevăr. Cel puțin așa mărturisesc guvernamentalul „Kolo-zsvár“. Este într'adevăr și foarte prețioasă mărturisirea acestui ziar, cînd ni-o spune, „că maghiarismul voește un stat și o națiune maghiară puternică“. Cel puțin până acum nu am auzit așa pe față această drastică mărturisire. Lucru înțeles, că noi am și descoperit în articolul „maghiarismul“ intențiunea cavalerilor maghiari. Descoperind această intențiune, nu rămănea decât să ne reproducă întreg articolul și să se fi dîs, — ca și cu altă ocaziune, — așa vorbesce „Tribuna“. Și să mai fi adaus: Așa și simțesc poporul maghiar. Dar' după „Kolo-zsvár“, noi am spus „o mulțime de verđi-uscate“ în articolul nostru. Ea' din aceste verđi-uscate tot „Kolo-zsvár“ face concluziunea, că tot ceea-ce am scris cuprinde adevărul și că ar fi bine, ca acest lucru să se iee dela ordinea țilei.

Mai încet, dl'or dela „Kolo-zsvár“!! Dela ordinea țilei nu se poate lua o cestiune atît de importantă, deoparte pentru poporul maghiar, de altă parte importantă pentru naționalități. Pentru-că dacă „și cel din urmă țeran scie ce înțelege „Tribuna“ sub maghiarism“, atunci de sigur și cel din urmă cărturar maghiar scie ce înțelege „Tribuna“ sub naționalism și liberalism.

Să vedem însă, care este morala celor scrise de guvernamentalul „Kolo-zsvár“. Dacă dela anul 1848, după-cum ni-o mărturisesc și „Kolo-zsvár“, politica maghiară a fost nu numai unitate politică, ci și unitate națională în stat, apoi ce altceva am mărturisit, decât un adevăr, pe care nu-l poate combate nici un Maghiar, și acest adevăr și este adiat cu mână ușoară din partea colegilor nostri publiciști maghiari.

Concluziunea este, că nu am spus nimic verđi-uscate. De nu cumva „Kolo-zsvár“ înțelege sub verđi-uscate ideile de maghiarizare? Dacă aceste sînt verđi-uscate, atunci ne învoim și subscrim și noi dîcînd: Pururea ne-realisabilă va fi ideea de a maghiariza naționalitățile nemaghiare din Ungaria. Noi scim, că între voință și puțință este mare deosebire.

„Kolo-zsvár“ dăce, că maghiarismul voește un stat și o națiune maghiară puternică. Ungaria există ca stat; națiunea maghiară există ca națiune. Alături de națiunea maghiară însă există și deosebite milioane de cetățeni de alte naționalități, care asemenea națiunii maghiare voește să trăiască pe pămîntul Ungariei așa, după-cum a voit buna natură. Toate aceste naționalități, alături de Maghiarii, voește o Ungarie puternică. Ea' seducătorul termin: „și o națiune maghiară puternică“ este deja un ce pipăibil, „o națiune unică și puternică în regatul Ungariei“.

Ei bine, cum rămîne și unde rămân celelalte naționalități?

Ni-se permite nouă ca Români, ca Sași, ca Croați și Slovaci a trăi ca națiuni deosebite de națiunea maghiară pe pămîntul acestei patrii? Dacă ni-se permite, atunci națiunea maghiară nu poate fi nici decât tare, nu poate să fie puternică. Pentru-că noi naționalitățile totdeauna sîntem în majoritate față cu națiunea maghiară.

Dacă națiunea maghiară nu poate fi puternică și dacă nouă nemaghiarilor ne este permisă existența ca naționalități, atunci este și rămîne puternică Ungaria, patria noastră, de care ne leagă suvenirile trecutului, ca și vitregitățile prezentului. Și în acest cas nici-decît nu vom concede compatrioților nostri maghiari ca să identifice statul Ungariei cu națiunea maghiară.

Nu ni-se permite existența ca naționalități deosebite de Maghiari pe pămîntul Ungariei, atunci solicităm pe colegii dela „Kolo-zsvár“ să ni-o spună și aceasta. Ni-o vor spune? Le vom răspunde tot pe această cale, românesce și deschis. Le vom răspunde așa, ca cestiunea despre existența naționalităților să nu se iee dela ordinea țilei, ci să se ocupe publiciștii naționalităților de dînsa. Și este în cele din urmă în favorul Maghiarilor, ca să se ocupe cu rezolvarea acestei cestiuni așa, încît să fim cu toții mulțumiți. Atrîna dela dînsii ca să o facă sau să nu o facă. Să nu se cugete însă, că, — pu-

FOIȚA „TRIBUNEI“.

Cuibul poetului.

De

Richard O' Monroy.

Sărmana Susana! Îi trecea timpul așa de încet la soareaua doamnei de Boinsfort. Ah, să fii o femeie cuminte, femeie cu spirit și cultă, și să fii silită să ascuți într'una banalitățile înfrîtoare ale unor domni tineri ori bătrîni pe la baluri și petreceri de casă. Acești domni fără spirit, seci, lipsiți de adevărată cultură, te încungură, te plictisesc cu întrebările lor poete! Sărmana Susana! Ea căsca binisor, ascunzîndu-și capul după eventaliu, și privia resignată la ceata de tineri, care îi încungurase tototul, domni de salon, ale căror fracuri, cravate și ghete de lac erau tot atât de bine arangiate, precît le erau observările de hăbăuce și de nimic. Să nu i-se pară ei lung timpul, chiar dacă ar fi ascultat numai cu jumătate urechia aceste fleacuri de salon?

„Madamă! În adevăr acela ar minți, care ar dăce, că afară de d-ta mai există încă o Parisiană, al cărei pîr se reflecteze atât de frumos rațele soarelui! Te asigur, madam!“

„Te afli într'adevăr sedus să-l asemeni cu aurul brunet, madamă!“

„Pe cuvîntul meu de onoare! Jacques a găsit adevăratul cuvînt! Aur brunet! Șarmant tablou! Și se potrivește de minune cu delicatul purpur al feței, madamă!“

„O Dumneșeu! Viconte, nu spune tot lucruri, pe care oglinda i-le spune domnișoarei în toată ziua! Eu din partea mea admir șicul madamei!“

„Și eu gustul madamei!“

„Ah! Atunci eu laud mersul de silfidă al madamei!“

„Nu, eu admir răpitorul umblet al ochilor madamei!“

„Eu mă încînt de adorabila talie a madamei!“

Și patati patata, așa merge într'una! Susana își preumblă privirile preste fețele lipsite de expresiune ale domnilor prezenți și suspină, dorindu-și lîngă ea un bărbat măcar numai de jumătate inteligent, un mîntuitor, care să vină să o elibereze de potaia acestor domni aproape năuci. Deodată ochii ei rămîn pironiți pe un străin, care sta a lene răzimat de o columnă; un bărbat cu obrazul lungureț, palid, cu o frunte înaltă și frumos arcuită, preste care fluturau pletele negre într'o ordine dulce. Îmbrăcămîntea lui era bizară, neglijată; ochii lui erau prinși în vînt fără țintă. Avea aparițiunea unui tragedian ori a unui savant. Hainele lui negre îi dau o figură interesantă. Cravata o avea legată într'un mod de tot original.

„Cine poate să fie?“ — întrebă Susana. — „De sigur nu e un om comun. Nu mi-ai scî spune cine e domnul acela?“ — întrebă ea pe un elegant, care se răzîmase în cel mai negalant mod de fotel.

Elegantul își aședă monoculul la ochiu. „Ah, madamă! Nu-l cunoașteți? Da, nu cunoașteți pe poetul Pierre Max?“

Susana a tresărit. Așadar el e acela, care scrie atât de frumos sonetele! El, poetul! Ah! Și Susanei i-au venit în minte fulgeresce toate acele cântece dulci ale lui Pierre, pe care ea le-a cetit cu o nespusă plăcere. Oh, și ea nici n'a visat, că are să se întâlnească oare-cînd cu un bărbat, care e stăpînul unei fantasii atît de puternice, un bărbat, care posedă o inimă atît de avută și blîndă, un poet, ah, un poet, care merge singur pe cărările vieții lui, ridicat preste toate banalitățile ostentitoare ale lumii noastre! Susana a cunoscut în viața ei atîția oameni, dar' un poet, un adevărat poet, un om care creează versuri încă n'a mai vădut. Și acum, dece pași numai dela ea, stă unul dintre cei mai buni poeți. Ochii blîndi ai lui, negri, priviau la Susana atît de dulci, încît ei i-se părea că se topesc sub căutătura lor.

Într'aceia madama de Boinsfort s'a apropiat de poet, rugându-l să cetească vre-o poezie. E cunoscut, că poezii au o groază sfîntă de mulțime, ei fug de societăți cu larmă, dar' lumea ascultă cu atîta drag poeziile lor,

chiar dacă scriu numai două versuri, numai un sonet mic, mic de tot.

„Da, da, o poezie! Te rog, te rog!“ strigară toți cei dimpregiur.

Pierre Max a ajuns într'o perplexitate de tot interesantă. Pe poezii îi aduci ușor în confuziune. El s'a excusat, că nu scie de-a-rost nici un vers de al seu, că nu a mai scris demult poezii. Firesce, cînd a prins și Susana să se roage și își ridică zimbind mînuțele ei dragălașe, poetul a făcut doi pași până la cuptor, s'a răzîmat de pîrete, a stat câteva secunde gînditor și a improvisat două strofe, în vreme-ce ochii îi stăteau nedeslipiți de ochii Susanei:

Asecul de tine, doamnă! Mă supun! Precum o fată sveltă în tufșuri
Dă 'n lături ramurile verđi din cale
Și află între crengi un cuib, în dînsul
Stau blîndii pui, lipiți unul de altul, —Așa tu, ânger drag, tu scump odor,
Aflai-ai inima-mi în căile vieții,
Și 'n mîna ta ea zace ca un cuib,
De vrei, tu strîngi încet mîna ta albă
Și-mi sfarmi în mîna inima bolnavă!

„Admirabil! Foarte frumos!“ strigară toți ca dînt'o gură, cînd a tăcut poetul. „Pui blîndi... inima bolnavă!... Cît de frumos!“

„Pah!“ — dîse vicomtele la urechia Susanei — „bun metru și versuri bune, dar' înțeles puțin în această supă de puil!“

Susana aruncă asupra obrascnicului vicomte o privire plină de despreț și apoi se ridică rîdînd, ca să întîmpine pe d-na Boinsfort, care-i recomandă pe sîrbătoritul poet. Pierre a făcut un compliment, ear Susana și-a exprimat nemărginita ei bucurie asupra acestei cunoștințe demult dorite.

„O, domnul meu, scii d-ta, că noi sîntem demult cunoscuți? Eu cunosc frumoasele d-tale poezii, a căror cetire 'mi-a fost de atâtea-ori o plăcere!“ — Și Susana recită câteva versuri din diferite poezii de ale lui Pierre.

Ghița s'a rupt. Susana cu poetul s'au retras într'un colț al salei și au conversat într'un fel așa de dragălaș, încît nici n'au observat, cît de iute trecea timpul. Susana era orbită de dicțiunile cutezătoare, pline de foc, de avuția tablourilor și a fantasiei poetului, era încîntată, și ea l'a invitat să-i facă o vizită.

„Vinerea e ziua cînd primesc visite. Atunci primesc pe toți, în alte zile nu. Dar' d-ta vină ori în care zi. Adio, iubitul meu, la revedere!“

El s'a dus. Ce e drept, privelesca grandioasă a hotelului unde locuia Susana l'a cam genat, dar' și-a tras de seamă, că Susana se interesa din curiozitate de el, de poet, pentru aceea dînsul trebuie să folosească toate șansele de a ține bine strîns acest favor și de a se sui, până cînd va ține această curiozitate.

Susana a primit pe poet într'un budoir elegant-luxos, cu tapete de mătăș verde în

nând casul, — fiind toate naționalitățile contopite în puternica națiune maghiară, are să fie *Hungaria felix* sau națiunea maghiară neînvingătoare! Puterea unui stat nu consistă în unitatea națională; ci în bogăția materială și spirituală a cetățenilor săi. Consistă apoi în alipirea și iubirea reciprocă ce o au cetățenii unui stat cu alții. Ear' acolo, unde este bogăție materială și spirituală, unde este iubire și alipire reciprocă între cetățeni, acolo este și un neînvingător patriotism și liberalism.

Înainte de a sta stă miza republicii Elveției. Nu ar putea fi Ungaria o a doua Elveție? Nu ar putea, ca și pământul Ungariei să fie un scut și adăpost nu numai al naționalităților care o locuiesc, ci și al altor nefericiți, care din multe alte țări trec oceanul, pentru-ca acolo să se domicilieze pe vecie. Dar' nu, este poate scris de soarte, ca cu decile de mii nu să vină în Ungaria, ci să emigreze din această țară. Ear' celora care rămân în bine și în rău pe pământul acestei țări li se dă, bună-oară ca acum din partea lui „Kolo-zsvár“: că Ungaria nu se poate dărăburi într-o Românie, Slavie, Sârbie și Germanie. O absurditate politică fără părechie!

Noi nu vom stat în stat. Vom drepturi cetățenești. Vom ca limba noastră să fie respectată în justiție și administrație; vom ca instituțiile noastre bisericești și școlare să fie tot-măaș împărțite din visteria statului, după-cum sunt împărțite cele ale națiunii maghiare; vom ca nu numai să nu fim împedecați în avântul nostru cultural, ci reciproc cu toate naționalitățile să contribuim și noi la marea edificiu al culturii și civilizației universale. Pe această cale vedem noi fericirea Ungariei. Ear' dacă așa este, atunci nu numai poporul maghiar va forma o națiune puternică, ci și noi Românii, Slovaci, Sașii și Croații ca națiuni puternice vom forma un stat numit Ungaria, despre care nu numai că va scrie Europa, dar' va și număra ceva chiar în concertul popoarelor europene.

Aceste le înțelege „Tribuna“ sub consolidarea Ungariei. Și alături de „Tribuna“ înțeleg tot asemenea și trei milioane de cetățeni români ai regatului Ungariei. Ear' pentru noi este o mare bucurie, mărțurisirea ce o face astăzi „Kolo-zsvár“, că „Tribuna“ este înțeleasă în ideile ei și de cel din urmă țaran. Aceasta este adevărat! Pentru-că dacă nu ar fi înțeleasă, demult ar fi apus. Chiar de aceea, când am combătut maghiarismul, l-am combătut pentru-că așa pretinde dela noi și cel din urmă țaran român. Cum rămâne însă, că totuși „Tribuna“ este inimica libertății? Dar' nu numai a libertății, ci din contră chiar și a egalității? Noi Românii inimici ai libertății și egalității! Așa ceva numai dăna „Kolo-zsvár“ o pot dice, fără-ca să roșească de rușine. Așa ceva numai nisea băiețandri de școală ar pute să scrie chiar la adresa „Tribunei“.

Dar' pentru noi și această mărțurisire este de mare preț.

Ne-au spălat dăna dela „Kolo-zsvár“ de calificativul de „nihilisti“. Pentru-că până acum așa eram arătați cu

degetul atât din partea adversarilor nostri politici, cât și din partea dușmanilor nostri naționali Ear' pentru-că mai bine să fim înțeleși, ca să nu ni-se dăcă, că suntem dușmani ai instituțiilor liberale, pretindem alături de Maghiarii libertate și egalitate între toate naționalitățile din Ungaria. Pentru-că nu vom ca guvernul maghiar și legislativa maghiară să înăbușească sentimentele noastre naționale și aspirațiile noastre de cultură. Dacă însă dăna dela „Kolo-zsvár“ voese să pretindă dela guvern arme noi în contra naționalităților, — prin insinuațiunea ce o fac, — nu au decât să ceară, și li-se va face pe voe. Vom întreba însă și noi: „Cine sunt inimicii libertății și egalității?“ Și vom răspunde: „De sigur „Kolo-zsvár“ este!“ Dacă așa este „Kolo-zsvár“, atunci păcat, că acum, în secolul al nouăsprezecelea, nu vede lumina!

I. M.

Războiul vamal cu România.

Guvernul român a elaborat o reducere a tarifului autonom în ce privește vre-o câțiva articli de comerț, precum sunt ghetetele, postavurile și mărfurile de lână colorate (barchete) etc. Această reducere se va prezenta în curând camerei, și se crede, că ea va fi și acceptată. Deoarece articlii respectivi, în ciuda războiului vamal, se transportează încă și acum aproape exclusiv din Austro-Ungaria spre Elveția și Olanda, nu e fără oare-care interes a cunoaște mai deaproape reducerea din chestiune. După art. 278 și 279 ai tarifului autonom, pentru ghetete ce se impoartă direct se solvesc astăzi 600 și 800 franci pro 100 chile. Cu ocolul via Elveția aceste plătesc vama convențională de 90 franci la intrarea lor în România, după-ce s'a solvit pentru ele vama elvețiană de 30 franci și un plus de fracht de 12—14 franci. Dacă reducerea ar fi de 120—130 franci, fiscal român, dăce-se, ar primi cu 40—50 franci pro majă metrică mai mult ca până acum, ceea-ce la un import anual de circa 4—5000 majă metrică ar fi un plus de venit de 160—200.000 franci.

Tot așa stă lucrul și cu mărfurile de lână și cu postavurile.

„Neue Freie Presse“ scrie apoi în această privință: „E în interesul industriei austro-ungare, ca intenționata reducere de vamă a tarifului autonom român să între cât mai curând în valoare, prin ceea-ce baremi în parte s'ar pune capăt actualei stări insuportabile. Visteria statului român și consumenții români vor trage de aici cele mai mari foloase.“

„Pester Lloyd“, după-ce ilustrează și el în cifre noua stare ce s'ar crea prin reducerea tarifului autonom, se exprimă astfel:

„Abstracție făcând dela aceea, că România, prelângă o reducere a vămii, la care au îndemnat-o propriile sale interese financiare, nu poate forma nici o pretențiune la mulțumirea statului ce impoartă, din ilustrarea ce am dat-o rezultă pe deplin, că guvernul din București a pus și aci în primul plan propriul său interes financiar, așa că importatorii austro-ungari nu se pot afla îndemnați a renunța la procedura de naturalizare, care e o cale cu mult mai ieftină, decât calea directă ce s'ar urma după activarea proiectatei reduceri vamale. Afară de aceea în războiul vamal, ca și în ori-și-care alt război, e principul, de a se folosi de toate mijloacele internaționale și convenționale ce se pot aplica

pentru slăbirea adversarului. Astfel exportatorii austro-ungari, care prin războiul vamal sunt foarte păgubiți, ar lucra numai în propriul lor interes, dacă preferă importarea cu ocoluri, deoarece prin aceasta România pierde o parte considerabilă din acele venituri vamale, prin care se realizează să se compenseze pentru pagubele ce rezultă din războiul vamal.“

Care va să dăcă, Austria s'ar bucura de modificarea tarifului autonom român, Ungaria din contră sfătuesce pe industriași a rămâne prelângă procedura de naturalizare de până acum.

Noi nu ne pronunțăm. Am voit numai să constatăm acest lucru, și mâne vom publica la alt loc o voce română despre reducerea vamale proiectată.

Fondurile grănițerești din Năsăud.

VIII. *)

Am văcut, că membrii aleși decătră comunele politice, care au participat la adunarea din 6 Aprilie, toți au fost grănițeri și toți și-au exprimat nemulțumirea față cu statutul impus, toți au protestat contra acestuia, pentru-că prin dănsul se face nedreptate grănițerilor. Deosebirea a fost, că 11 membri au aflat de bine a părăsi terenul, ear' ceilalți 28 au rămas (5 înși au fost absenți).

Onorata redacțiune crede, că prin aceasta s'a făcut mare ruptură între membri, și vede foarte mare deosebire în fond între principiile conducătoare. Nu știu, care ar fi această ruptură și care sunt aceste deosebiri, eu însă, cum am dăna mai sus, nu le aflu. Aflu ca principiu în esență manifestul de nemulțumire față cu noul statut și prin urmare față cu situațiunea creată, care s'a exprimat decătră toți și despre care s'a luat act la protocol. Prin urmare nimenea nu poate afirma, că membrii aleși de comune nu și-au făcut datoria, nu ca reprezentanți ai comunelor politice, dar' ca grănițeri.

În împregiurarea, că unii au părăsit terenul, au ieșit din comitet, nu aflu lucrul esențial. Cu atât mai virtos nu, pentru-că eu nu aflu această formulă adevărată de a protesta și a apăra interesele grănițerești ca grănițeri. Aceste interese trebuie apărute sub altă formă, despre care mai la vale.

Acum nu poate să nimenea pozitiv, care au făcut mai bine, cei-ce au părăsit terenul sau cei-ce au rămas, pentru-că în tainele viitorului nimenea nu poate străbate. Eu însă am ținut și țin și acum, că după împregiurările de față, rău au făcut acei domni, care au părăsit terenul de luptă și prin aceasta au lipsit administrațiunea de puterile și de luminile lor, de care nici-odată nu s'a simțit mai multă trebuință ca acum.

Am auzit pe unii susținând părerea adusă de motivul, că nepărăsind terenul, s'ar considera că se recunoaște statutul. Eu însă aflu acest motiv de neîntemeiat, cu atât mai virtos, căci în declarațiuni s'au dat expresiuni destul de

*) Vezi Nr. 118 al „Tribunei“.

Red. „Tribunei“.

evidente. Eu cred, că îndată-ce s'a dăna la protocol, că statutul nu ne mulțumesc, că se face nedreptate grănițerilor, că le calcă în picioare drepturile lor, s'a rezervat dreptul, ca mai târziu să-l modifice, și prin acesta totodată s'a constatat, că nu-l aprobăm, însă ne supunem lui, pentru-că e lege sancționată. Prin împregiurarea, că participăm la administrare, nu este exclusă combaterea nedreptăților ce se fac, nu s'au legat mâinile, ca pe toate căile legale să se încerce a se revendica relele cauzate prin dănsul și să se lucreze ca grănițeri, să-și realizeze intențiunile lor. Un exemplu.

Cam analog cum a pășit guvernul cu noi, a pășit și față cu universitatea săsească. După-cât sunt eu informat, universitatea săsească întreagă a protestat contra nedreptăților ce i-se fac și acest protest îl reînnoesc mereu, dar' terenul nu l-a părăsit, ci lucră mai departe întru prosperarea intereselor săsești.

Apoi totdeauna când se face un lucru este bine a se chibșul bine toate împregiurările și a se reflecta la urmări și numai în urma acestora a se hotărî o programă și pentru viitor.

Să se admită, că repășiau toți membrii aleși de comune. În acest cas rămâneau numai cei denumiți, care de astădată au fost toți Românii afară de 2 înși. Ce s'ar fi întâmplat? Era ușor de prevăcut ce s'ar fi întâmplat. Acestia s'ar fi constituit pe baza noului statut, care nu prescrie cătoi membri au să fie de față la o ședință, s'ar fi ales comisiuni, ar fi primit întreagă administrațiunea în seamă. Apoi urmările acestei constituirii și administrării nu se pot prevedea, dar' se pot combina ușor. Însă aceste cred că nu le-a voit nici un membru și nici un Român, și eu cred, că și cei-ce au apucat a se hotărî să părăsească adunarea, în inima lor au aprobat ca ceilalți să rămână, prin urmare ruptură nu este.

Am dăna, că după părerea mea cei-ce au ieșit, au făcut bine, dar' așa li-a fost convingerea și aceasta li-o respectez. Viitorul ne va spune, care au făcut mai bine. Eu sunt incredințat, că și cei-ce au rămas, au făcut-o cu gândul curat, că așa e mai bine și că așa reclamă interesele grănițerești, ca și cei-ce au ieșit.

Toate aceste însă sunt fapte împlinite.

Ajungând până aici, nu este iertat a sta pe loc și a pune mâinile în sin, ci trebuie să ne punem întrebarea: ce e de făcut acum?

Fără îndoială, că nu e bine, ca toate cele-ce avem de gând să facem să le legăm de clopotul cel mare, însă deoarece s'a început discuțiunea pe calea publicității, fiindcă mulți oameni se află și acum în mare nedumerire și neorientare, fiindcă s'au scris chiar în coloanele „Tribunei“, „că totul ar fi pierdut“, care părere ar fi menită a ne aduce numai în confuziune, de aceea cred eu, că este bine a continua discuțiunea și asupra celor-ce sunt de făcut de aici înainte. Trebuie să se discute aceasta cu atât mai virtos, pentru-că sînt oameni, care și acum par a fi de credință, că numai prin o repășire solidară s'ar fi putut mântui, și care pun pe acea repășire o importanță cu mult mai mare decăt o merită.

Este bine, că s'a protestat decătră toți, dar' să ne punem întrebarea, ce rezultate practice sau chiar și numai morale s'au câștigat? S'a câștigat atăta, că s'a luat declarațiune la protocol, și alta nimica. Dar' dacă repășiau cu toții, cine scie cum s'ar fi luat și la protocol. Să ne mulțumim însă cu atăta? Cred că la nici un cas nu.

(Va urma.)

CRONICĂ.

Archiducele Iosif a sosit ieri în Dobriș. Astăzi va trece în revistă trupele de honveți din acel oraș. Deseară va pleca din Dobriș.

Manevre. Diarul „Czas“ din Cracovia anunță, că în Septembrie a. c. va avea loc o mare manevră de cavalerie între Sap și Vistula, în prezența Monarhului. Archiducele Albrecht, cu ocaziunea ultimelor sale călătorii în Galizia, a studiat terenul pentru manevre.

Transferare. Ministrul de justiție a transferat reciproc pe Benedict Hinner, cancelist la judecătoria cerc. din Șiria, și Victor Lőrinczy, cancelist la judecătoria cerc. din Arad.

Camera advocațională din Timișoara anunță, că avocatul din Lugoj Sigismund Fényessy în urma sentenței Curiei Nr. 346 din 1888, s'a suspendat dela dreptul de a mai practica advocatura.

Maghiarizări de nume. „Budapesti Közlöny“ publică următoarele schimbări de nume: Samuil Rabenstein în „Radó“; Samuil Singer în „Kántor“; Iacob Schaffer în „Juhász“; Ignatie Mermelstein în „Seiklai“; Ignatie Wertheimer în „Vajda“.

Tariful după zone. „Pol. Korr.“ află din Budapesta, că tariful care va intra în vază dela 1 August a. c. este pe deplin terminat. Prețurile de călătorie sunt deservite fixate astfel pentru o zonă: Trenul de persoane cl. I. 50 cr., cl. II. 40, cl. III. 25 cr. trenul accelerat cl. I. 70, cl. II. 55, cl. III. 35 cr. Din zona I. până în zona XIV. prețurile sînt mai mari cu ceva decăt ar trebui să fie prețul luând zona de zonă. Așa pe trenul de persoane, prețul pentru toate 14 zonele ar fi să fie 7 fl. pe clasa primă, însă este 8 fl. Eată tariful pentru întreagă linia ferată a statului, adică teritoriul întreg al celor 14 zone: Trenul de persoane cl. I. 8 fl., cl. II. 6 fl. 20 cr., cl. III. 4 fl. Trenul accelerat cl. I. 9 fl. 60 cr., cl. II. 7 fl., cl. III. 4 fl. 80 cr.

Maial în Poplaca. Școala română gror. și „reuniunea pompierilor voluntari din Poplaca“ arangează Luni, a doua zi de Rusaliu, un maial în „Dumbrăvița“. Contribuțiile binevoale se primesc cu mulțumită și se vor achita pe calea publicității. Invitări speciale nu se fac.

Iuristiții la tribunalele de apelare va începe cu 1 Iulie a. c. În decursul lunilor Iulie și August la tablele reg. și la Curie va funcționa numai câte un senat penal și un senat civil.

Juriul maghiar al expoziției universale internaționale s'a ales în sfârșit, după-cum află corespondentul din Paris al lui „Pesti Napló“. Eată membrii juriului: Mauriciu Kohn, Mauriciu Deutsch, Carol Deutsch, Ignatie Fischer și Iuliu Gross.

Coada vulpii. Așa a fost cum am așteptat! În cronica noastră de ieri am dăna: „Și prindem rămășag, că mâne „Ellenzék“ vine și dăce...“ Și într'adevăr „Ellenzék“ astăzi vine de nou la chestiunea tăierii tricolorului. Un anumit Iosif Szterényi, în rubrica „Din Public“, ridicolează pofta lui „Ellenzék“ de a spune palavre. „Cunoscând intențiunile, care V'au condus totdeauna pe terenul iuristice, ca adăci în diarul Durb-Voastre numai acele lucruri să se publice, care corăspund strict adevărului — o ironie grozavă, precăt de grozavă și franchea în „această scire dela început până la sfârșit e scornitură tendențioasă“. Și „Ellenzék“ nu-și lasă vulpea fără coadă, căci într'o notă a redacției dăce: „Noi am primit scirea dintr'o mână, în care ne-am încredut totdeauna. A. primit? Vorbă să fie! A dăci și el ca să fie dăci ceva rău la adresa studiului român, ear' acum ține orbiș la axioma Țiganului: „Fie foc ori nu fie, dar' fum trebuie să iese!“

Sănătatea lui Eminescu. Cetim în „Românul“: Starea sănătății poetului nostru Eminescu se agravează din zi în zi. Medicii ospiciului Mărcuța, unde e căutat Eminescu, au pierdut aproape ori-ce speranță de scăpare.

Institutul bacteriologic din București. Diarele de preste munți scriu, că diarele aceste au sosit la institutul bacteriologic al dlui profesor Babeș opt oameni atinși de turbare. Tractamentul contra turbării a început a li-se și aplica.

Un palat pentru știința comercială în București.

Cetim în „Democrația“:

Duminecă în 21 Maiu (2 Iunie), ziua sfinților împărați Constantin și Elena, hramul sfintei metropolii, M. S. regele și A. S. R. principele Ferdinand, însoțiți de adjunctul de serviciu, au mers la oarele 10 dimineața spre a asista la serviciul divin. Maiestatea Sa și Alțeta Sa Regală, după-ce au fost întâmpinați la sosire de I. P. S. S. metropolitul-primat, încongiurat de înaltul cler, au ascultat slujba religioasă ce s'a oficiat în prezența I. P. S. S. metropolitului Moldovei, a P. S. S. episcopilor, membri ai sfântului sinod, a dlui general de diviziune I. Em. Florescu, președintele senatului, a dlui L. Catargiu, președintele consiliului de ministri a dlui Gr. G. Păucescu, ministru al domeniilor, a dlui Em. Protopopescu-Pake, primarul capitalei, și a unui numeros public. După serviciul divin, Maiestatea Sa și Alțeta Sa Regală merseră în apartamentul I. P. S. S. metropolitului-primat, unde binevoiră a se întreține cu toți membrii sfântului sinod și celelalte persoane prezente. La oara 11 și jum., Maiestatea Sa și Alțeta Sa Regală merseră spre a lua parte la solemnitatea punerii petrii fundamentale a școlii de comerț din capitală, unde la sosire au fost primiți de I. P. S. S. metropolitul-primat, de dl general Ioan Em. Florescu, președintele senatului, de dl Lascăr Catargiu, președintele consiliului de ministri, de dl Gr. G. Păucescu, ministrul domeniilor, de dl primar al capitalei cu consiliul comunal, de P. S. S. arhierul Silvestru, vicarul sfintei metropolii, de dl director al școlii împreună cu corpul profesoral și de o mulțime însemnată a comercianților capitalei, în care timp musica regimentului 6. de dorobanți, aflată acolo, intona imnul național. În trumosal pavilion ce se ridicase la fața locului, în giurul căruia se aflau toți elevii școlii comerciale, P. S. S. arhierul

coloarea resedei... Flori exotice își împrăsciau parfumul straniu al lor, paseri de prin țări îndepărtate cîrpiu în colivii — pe scurt, totul era la îndemână, tot ce e de lipsă pentru un poet, ca să-l aducă în furor poeticus.

Și Pierre Max a venit aji, a venit mâne, a venit în toate zilele deardindul, și cetia cu avânt tot mai mare numeroasele sonete, pe care le compunea în onorul budoirului și al stăpânei lui. În scurt timp Max iubia pe Susana până la nebunie. Susana se interesa de talentul lui Pierre, de spiritul lui, de lucrările și viitorul lui... vorbia așa de cu drag... dealtfel era foarte rece cu el. Într'o zi ea dăce:

„Dacă te înviesci, într'o zi am să-ți fac o contravisită acasa la d-ta?“

„Cum? Mie, d-ta?“ — strigă Max, tremurând de bucurie, deoarece-ce vedea realizându-se cel mai îndrăzneț vis al lui.

„Da!“ — dăce ea. — „Mă va amusa mult, să cunosc casa și masa, — oh, masa, la care scrii d-ta grațioasele sonete!“

Au trecut câteva zile.

Susana urcă în careta ei albastră, elegantă, după-ce a dat vizitului adresa lui Max. Susana, pe cale să bâtea capul necurmat să scie, cum poate să fie locuința unui poet. Ei vorbesc tot de flori, de filomele, de plante indice, — ah, chilile lor trebuie că sînt pline de flori, fel de fel, colivii de paseri cântătoare, tablouri, frumsețile raiului! „Ah, cuibul poetului trebuie să fie cald și iubit!

Trebuie că acolo afi primăvara, florile, soarele, viața și iubirea toată!“ Și Susana își închise ochii și vedea un cabinet mic și drăgălaș, plin de cărți rare, tablouri imponente, statuete, cu ferestri colorate, cu o grădină vechie umbrăoasă cu fîntâni săritoare și basinuri... în acest moment s'a oprit careta. Susana vădă înaintea ei o casă proastă, sărăcăcioasă cu 5 etaje. Ea a șovăit dintău să intre pe poartă, dar' a intrat.

„Caută pe cineva?“ — întreba un ton bas de sub poartă.

„Monsieur Max!“ — răspuse Susana.

„Etagiul al cincelea, ușa din stînga!“ — răspuse laconic basul.

Susana urca treptele slabe de lemn gânditoare. Ce săracă e casa! Susana însă gândia, că mansasda poetului are să fie așa cum a vădă-o ea în visurile ei; poezii au gustul lor și mansasda lui Max are să fie arangiată după gustul poetic. Ostenită de urcatul pe trepte, frumoasa Susana ajunse la ușa și ciocăni în ușa cu degetul ei de sub cele mai fine mănăși. Cunoscuta voce strigă „Intră!“ — Susana deschise larg ușa și... trăsurile feței ei luară o expresiune grozavă.

Înainte ei sta poetul, într'un surtuc roșu de timp și ros în cote, cu o cămașă de flanel fără guler și cravată, în picioare nisea pantofi cât ziua de flori. În fundul chiliei era un pat simplu, fără perdele; un tapet palid și rupt sub masă; padimentul din scânduri

neghileute, pe o masă clătîitoare și plină-plină de negreală zăceau aruncate deavala hârtie, cărți, diare, condeie, o perie de haine, două gulere, ață și deasupra ciorapii și pălăria. Ear' prin casă plin de paie, mucuri de țigară, coaje de portocale, simburii de mere și hârtie tăiată.

Aceasta e dară cuibul poetului! De aici ies admirabilele sonete... Idealul Susanei s'a topit deodată în fața realității.

Deodată simți că trebuia să dăce ceva poetului, care nu presimția nimic.

„Scumpul meu!“ — dăce ea în urmă. — „Eu am avut să fac o vizită importantă în suburbiul acesta și astfel en passant te-am cercetat și pe d-ta. Îmi pare rău, dar' nu pot sta decăt 5 minute.“

„Cum? Numai 5 minute? Mă îngrozesci! Și eu am atâtea să-ți spun, atâtea sonete...“

„Sonete, sonete!“ — strigă Susana impacientă. — „Eu mă grăbesc, cum am dăci.“ — Și asta a dăci-o ea într'un ton, ah, într'un ton...

„Însă...“, — vorbi el — „d-ta mă vei cerceta de atădată, când nu vei fi grăbită!“

„Da, da! Adio, iubitul meu!“

Și Susana, abia sosită afară, scoase un flacon de „Withe rose“, își stropi fața și strigă vizitului: „La aer, la aer! Du-mă la aer!“

